

захисту прав та свобод громадян та законності, наявність його також спрямована на функцію арбітражу що свідчить про що такий інститут не може не існувати в державі адже функції КСУ ніяким чином не можуть виконувати суди загальної юрисдикції.

1. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 р. № 2136-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017 № 35. Ст. 376.

2. Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін.; За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О.В. Петришина. Харків: Право, 2009. с. 564.

3. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

4. Різник С.В. Конституційний Суд України // Енциклопедія сучасної України : у 30 т. / ред. кол. І.М. Дзюба [та ін.] ; НАН України, НТШ, Координаційне бюро енциклопедії сучасної України НАН України. Київ, 2003-2016.

5. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя): Закон України від 2 червня 2016 р. №1401-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 28. Ст. 532.

Ковбаса М. В.

курсант

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

*Науковий керівник – старший
викладач*

*кафедри кримінального процесу
кандидат юридичних наук*

Гаркуша А. Г.

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ У ВИГЛЯДІ ТРИМАННЯ ПІД ВАРТОЮ

Порушення прав і свобод людини з кожним роком відіграє важливу роль при розгляді проблем вирішення недоліків вітчизняної правової системи. Конституції України зазначає, що особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду. Так як тримання під вартою є найсуворішим запобіжним заходом і під час аналізу питання щодо мети і підстав застосування такого заходу слід детально, до дрібничок вивчити дану проблему [1].

Обрання запобіжного заходу тримання під вартою суттєво обмежує свободу громадян, тому повинно застосовуватись лише у випадках, коли

застосувати інші заходи недоцільно. Тому виникає необхідність дослідити підстави застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

Дослідженням питання щодо підстав застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою в кримінальному процесі займалися такі вчені: О.А. Банчук, Ю.М. Грошевий, Л.М. Лобойко, Є.Д. Лук'янчиков, Б.Є. Лук'янчиков, М.А. Погорецький, О.Г. Шило та ін.

У науці кримінального процесу немає єдності думок щодо поняття «підстава запобіжного заходу» та їх переліку. В теорії щодо цього питання, існує безліч думок.

На думку А. Т. Гольцова, під підставами (умовами) обрання запобіжних заходів слід розуміти як власне умови, що характеризують процесуальну форму, дотримання якої дозволяє судити про законність застосування тримання під вартою (власне умови), так і обставини, з існуванням яких пов'язується необхідність обрання саме цього виду запобіжного заходу в конкретному випадку (власне підстави) [2].

Відповідно до ч. 2 ст. 177 Кримінального – процесуального кодексу (надалі - КПК) України, підставою застосування запобіжного заходу є наявність обґрунтованої підозри у вчиненні особою кримінального правопорушення, а також наявність ризиків, які дають достатні підстави слідчому судді, суду вважати, що підозрюваний, обвинувачений, засуджений може здійснити дії, передбачені частиною першою цієї статті. Слідчий, прокурор не мають права ініціювати застосування запобіжного заходу без наявності для цього підстав, передбачених КПК України [3].

Як зазначалось, загальними підставами до застосування запобіжного заходу, котрі застосовуються і щодо тримання під вартою, також є наявність обґрунтованої підозри та ризиків.

Поняття «обґрунтована підозра» введене в кримінальне процесуальне законодавство з метою його наближення до європейських правових стандартів. Вказаний термін міститься в пункті «с» ч. 1 ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Але дана Конвенція, як і чинний КПК України, не містить роз'яснення цього терміну. Однак ЄСПЛ вказав, що поняття «обґрунтована підозра» означає існування фактів або інформації, які можуть переконати об'єктивного спостерігача в тому, що особа, про яку йдеться, могла вчинити правопорушення.

На підтвердження вказаного в рішенні по справі «Нечипорук і Йонкало проти України» від 21 квітня 2011 р. ЄСПЛ наголосив про необхідність дотримання вимоги, згідно з якою підозра має базуватися на обґрунтованих підставах, оскільки є значною частиною гарантії недопущення свавільного затримання і тримання під вартою. Суд вказав, що за відсутності обґрунтованої підозри особу за жодних обставин не може бути затримано або взято під варту [4].

Підводячи підсумок слід зазначити, що гарантії дотримання й забезпечення прав, свобод та законних інтересів особи, щодо якої

застосовується тримання під вартою, стануть більш ефективними, якщо діяльність слідчого, прокурора, слідчого судді та суду буде повною мірою врегульована, адже застосування такого запобіжного заходу має найбільшу кількість обмежень, зокрема: особа позбавляється особистої свободи, неодинокі випадки коли деякі заарештовані підпадають під вплив рецидивістів чи інших небезпечних злочинців; терплять знущання в місцях позбавлення волі.

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

2. Гольцов А. Т. Заключение под стражу в Российской Федерации: дис. канд. юрид. наук. М., 2006. С. 47.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 року № 4651-VI . URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

4. Справа "Нечипорук і Йонкало проти України" (Заява N 42310/04) веб-сайт. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_683

Козиря А.

курсант

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

*Науковий керівник – професор
кафедри кримінального права та
кримінології, д.ю.н., доцент
Шаблистий В.В.*

ДО ПИТАННЯ ПРО ЗАВІДОМІСТЬ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Тривалий час в теорії кримінального права не приділяли належної уваги злочинам, основним елементом яких є категорія завідомості, навіть не зважаючи на те, що проблеми притягнення до кримінальної відповідальності за ці злочини існували у судовій практиці. Проте останнім часом ця ситуація у кримінально-правовій науці зазнала змін. Вчені України стали приділяти увагу вивченню злочинів проти правосуддя, включати відповідну тематику до планів наукової активності.

У теорії кримінального права завідомо невинною особою визнають: особу, притягнуту як обвинуваченого, яка або взагалі не вчиняла злочин, або вчинила не той злочин, у вчиненні якого її звинувачують (Бокоч І. М.) [1, с. 77–81]. Схоже визначення запропонував М.А. Кауфман. Він вважає, що завідомо невинною має визнаватися особа: 1) якщо події злочину взагалі не було; 2) якщо в діянні відсутні ознаки складу злочину, 3) якщо потерпілому